

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo sako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr., za pol leta 1 gold, 70 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold. 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

V Ljubljani 16. maja 1888.

Obsseg: Naznanilo in razglas. — Naznanilo. — Detelja s travo pomešana. — Razne reči. — Piramida. — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — „Matica Slovenska.“ — Trgovinska in obrtna zbornica. — Govor poslanca Kluna. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.**Naznanilo in razglas.**

Novo šolsko leto na podkovski šoli ljubljanski se prične 1. dne julija 1888. leta.

S poukom v podkovstvu je združen tudi nauk o ogledovanji živine in mesa. Kdor želi sprejet biti v podkovsko šolo, mora se izkazati:

1. S spričevalom, da se je pri kakem kovaču izučil za kovaškega pomočnika;
2. z domovinskim listom;
3. s spričevalom svojega župnika ali župana, da je poštenega vedenja, in
4. da zna brati in pisati slovenski.

Ubožni učenci morejo tudi dobiti štipendijo po 60, oziroma 50 forintov.

Prosilci za štipendijo imajo predložiti:

1. ubožni list,
2. spričevalo o poštemem vedenji, in
3. potrdilo, da so delali uže dve leti za kovaške pomočnike. Prošnje z le temi spričevali imajo poslati vsaj do 15. junija glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Šola traja do konca decembra 1888. leta. Kdor dobro prebije preskušnjo, more po postavi iz 1873. leta dobiti patent podkovskega mojstra, ker sedaj ne more nihče brez preskušnje postati kovaški mojster. Nauk v tej šoli je brezplačen, vsak učenec si ima za šolski čas skrbeti le za živež in stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobodo učenci za majhno plačo v šolski hiši.

Učenci naj se oglašé vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še zmerom premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih bolezni, pa tudi premalo izurjenih oglednikov živinskih

in mesóvnih, zatorej naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in živinskega in mesovnega oglednika.

Jos. Fr. Seunig,

podpredsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis,

začasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dné 27. in 28. junija t. l., in sicer: 27. junija skušnja iz podkovstva za kovače, kateri niso obiskavali podkovske šole. 28. junija pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesá. Kovači, kateri se hočejo podvreči tej skušnji, naj se oglašé pri podpisanem vodstvu do 15. dne junija t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani
dné 15. maja 1888.

Dr. Karol vitez Bleiweis.

Detelja s travo pomešana.

Marsikdo se boji take setve ter pravi, da postane njiva plevelna; toda pri primernem obdelovanji je ta izgovor ničev. Mi moramo namreč za deteljo s travo pomešano samo take rastline sejati, ki tudi nekoliko plevela pretrpijo, ali pa, da ga lahko iztrebimo. Pasji rep (phleum pratense, Timothy-gras) požene res rad, ko smo ga zaorali, nekoliko po koreninah. Če hočemo torej po taki mešanici pšeuico ali rež posejati, moramo najmanje dvakrat preorati, da popolnoma uničimo pasji rep. Laška ljulika (lolium italicum, italienisches Raigras) se med deteljo tudi zelo priporoča, ker ona nam dosti let

veliko in dobrega sena daje. Korist, ki nam jo daje mešanica, je velika in lahko umevna. Vsak ve, da sega detelja s svojimi koreniki globoko v zemljo, a korenike vseh trav, ki smo jih med deteljo posejali, ostanejo pa le v vzorani zemlji, nekoliko jih gre tudi globokeje. Dobiček pri tej različni globokosti korenik je, da uporabimo njivo vsestranski, ne samo v globočini, ampak tudi na površji, česar bi ne bili dosegli, ko bi bili samo deteljo ali pa samo eno travo vsejali. Drugi dobiček, ki ga pri takem mešanem sejanju dobimo, je v zemeljskem živežu; detelja použije polovico več kalija, šestkrat več magnezije, štiri in petkrat več apna, nego laška ljulika, nasprotno pa potrebuje le ta $14\frac{1}{2}$ krat več kremenine in $2\frac{1}{2}$ krat več natrona, nego detelja, le v fosforovi kislini sta si obedve rastlini skoro enaki. Ko bi obe rastlini tisti živež potrebovali, zmanjkalo bi ga v zemlji, tako se pa morete dobro preživeti, ker potrebujete za rast različno hrano. Tretjo korist nam daje mešanica, da posejemo lahko take pomešane rastline v malo letih zopet na isto njivo, česar bi ne smeli če bi bili samo deteljo sejali, ker detelja ne sme dostikrat na isti njivi biti, sicer bi spodnji svet popolnoma izsrkala in nam ga nerodovitnega za deteljo in druge rastline naredila. Po nekaterih krajih detelja ne raste čista, dobro, če jo pa pomešamo s travo, vendar še obrodi in nam zboljša in pomnoži košnjo, posebno na lahkih peščenih tleh detelja ne obrodi sama. Dalje so take njive vrlo dobre za pašnike. Največ se kravam pokrmijo detelje ob cvetju, ravno v tem času ima pa rdeča detelja največ redilnih reči v sebi in sicer več, nego jih molzne krave potrebujejo; vse pa, kar je preveč, gre v izgubo, v gnoj. Če pa deteljo pomešamo z laško ljuliko in s pasjim repom dobimo za krave ravno primerno tečen živež, katerega lahko vsega prebavljajo; mi pa pri tem ravnani ničesar ne izgubimo. Dalje če krmimo živali z deteljo, s travo pomešano, ni nevarno, da bi ta piča, katero živinče napenjala ali še celô uničila. Včasih nam po zimi detelja pozebe, ostane pa nam še trava; narobe pa nekatero spomlad detelja izvrstno raste, da vso travo preraste, ta nam bode pa o drugi košnji več sena dala. Vse te koristi imamo pa le takrat, ako smo deteljo in travo gosto nasejali in sicer 35—50 funtov vsega semena na vsako oral.

Razne reči.

Da gori (toht) stonj v svetilnici brez dima in smradu, pripročajo ga poprej namočiti v močnem kisu (jesihu) ter potem posušiti. Dostikrat pa slabo gori svetilnica petrolejeva, ker se v oljni posodi nabere sčasoma mnogo nesnage. To pa odpraviš, ako večkrat posodo izpereš z vročo vodo in sodo.

Kogar boli glava od pokvarjenega želodeca, more se hitro ozdraviti, ako použije zjutraj na tešče 5 do 10 brinovih jagod, ki jih zmečka, ter ob enem popije kozarec sveže vode. Posebno dobro je to zdravilo za želodec, ki je pokvarjen od slabih pijač.

Kruh bode okusnejši in tudi tečnejši, ako testo zamesiš z vodo od otrobi. Popari namreč otrobi z vročo vodo, precedi jo skozi čisto ruto, vodo porabi za kruh, ostale otrobi pa za živino.

Udrt hrbet pri konji je velika napaka, katero pa moremo preprečiti; kajti prihaja le od tod, ako morajo žrebeta jesti iz previsokih jasli. Pri takih jaslih se vzpenja žrebe z glavo in se upira na zadnji nogi. Nasledek je upogibanje vretena in sčasoma udrt hrbet. Kadar je pa narejen začetek, potem se pa napaka povečuje pri vsaki priliki, kadar konj rabi silo svojo. Dobro je torej žrebeta krmiti po vzgledu Arabcev, kateri vemo, da imajo najlepši konje. Arabci dajejo namreč krmo v jaslih, ki so prav blizu tal. Med krmljenjem pa privežejo sprednjo žrebetovo nogo k zadnji nogi. Žival se mora pripogibati, ako hoče do krme, in ker ne more zadnjih nog nazaj pomikati, ostane vreteno vedno ravno ali pa bolj vzbuhnjeno nego udrto.

Hudega bika ukrotimo najlaže, če mu vzdignemo rep in ga trdo na rogova z vrstico privežemo. Na rogova privezani rep ga zavira, da ne more kam suniti ali se zaleteti; tako privezanega bika lahko z majhno šibico vodimo. To gospodarjem v poskušnjo, kar je že več ko poskušeno.

Poškodovana konjska kopita bodisi razpočena ali pa sicer poškodovana se hitro ozdravijo, ako se vsak dan, kedar so dobro izmita, zjutraj in zvečer s čopičkom namažejo s tako napravljenim mazilom. Vzame se 250 gr. debelo raztolčenega ali pa debelo zrezanega hrastovega čresla, katero se s 750 grammi vode tako dolgo kuha, da ostane le še do 250 gramov tekočine, katera se skozi kako ruto precedi. Čista tekočina se izlije v veliko plitvejšo ponev, v kateri se ji doda 250 gramov olupljene, drobno zrezane čebule; to se pol ure kuha; čez pol ure doloži se tekočini še 500 gramov svinjske masti. Vse skupaj se dalje še toliko časa kuha, da jenja štrcati, kar je znamenje, da nič več vode v nji. Konečno se precedi ostala gosta tekočina v novič skozi ruto, in mazilo je napravljeno.

Perice, ki si hočejo milo (žajfo) prihraniti, naj si kupijo v lekarni boraksa (Borax). En lot stolčenega boraksa se raztopi v 4 funtih vode; ta tekočina se rabi pri pranju in ne škoduje ni perilu in tudi barvi ne.

Dober kit za združenje železnih cevi, kakeršne se rabijo za napeljevanje vode, je zmes enakih delov ilovice in železnega piljenja, zmešana s hudim kisom ali jesihom. Za združenje lončenih cevi vzame se pa kit, ki je sestavljen iz enega dela smole, $\frac{1}{2}$ dela kolofonije, $\frac{1}{2}$ dela meniga in $\frac{1}{5}$ dela v prah stolčene opeke. Smola in kolofonija se raztopita, mening in opečna moka pa se odajata med vednim mešanjem. Rabi se ta kit, dokler je vroč.

Čreslovna kislina (Gerbsäure) se dobiva v vsaki lekarni po prav nizki ceni in rabi se prav dobrim uspehom zoper smrdljivi pot na nogah, ako potrosimo nekoliko te moke v čevlje; tudi če so se na nogah me-